

تناقض ۸ میلیارد دلاری صادرات

با وجودافزایش ۲۲/۵ درصدی وزن اقلام صادراتی، ارزش آنها ۱۰/۵ درصد کاهش یافته است

آیا پای کم‌اظهاری صادرکنندگان در میان است؟

مهدی عبدالهی

روزنامه‌نگار

طی هفته اخیر گمرک ایران آمار تجارت خارجی کشور را در نیمه اول سال جاری منتشر کرد. این آمار یک تناقض عجیب داشت، «صادرات غیرنفتی کشور در نیمه اول سال جاری با وجود افزایش ۲۲/۵ درصدی در وزن اقلام، نزدیک به ۲/۵ میلیارد دلار به لحاظ ارزش کاهش نشان می‌دهد.» این تناقض آماری از این منظر مهم است که بررسی داده‌های آماری گمرک ایران طی ۱۰ سال اخیر نشان می‌دهد در نیمه اول سال جاری قیمت هر تن اقلام صادراتی ایران در حالی حدود ۲۹۹ دلار است که این میزان در نیمه اول سال ۹۷ حدود ۴۱۰ دلار بوده است. نکته جالب‌تر اینکه قیمت فعلی اقلام صادراتی ایران در نیمه اول سال جاری حتی از

بخشی از مشکل مربوط به نرخ گذاری است

مجتبی خسروتاچ، رئیس سابق سازمان توسعه تجارت

خسروتاچ معتقد است: «اول اینکه باید توجه داشت نرخ ارز از حدود چهارهزار تومان در اوایل سال گذشته به ۱۲ هزار تومان رسیده است، بنابراین این مساله حاشیه سود صادرکنندگان ایرانی را در بازار جهانی بالا برده است، امری که باعث می‌شود بین صادرکنندگان ما در کشورهای همسایه یک رقابت برای کاهش قیمت کالا‌های صادراتی رخ دهد. یعنی صادرکننده ما در بازارهای خارجی رقیب هم می‌شوند و برای کسب سهم بیشتر، اقدام به کاهش قابل توجه قیمت کالای صادراتی می‌کنند. مثلا اگر یک فرش ماشینی سال گذشته متری ۴۰ دلار فروخته می‌شد، در اثر این رقابت ممکن است امروز همان فرش با نرخ کمتری به فروش برسد. مورد دوم مربوط به شیوه نرخ گذاری گمرک می‌شود. گمرک ایران در نرخ گذاری درورش اصلی دارد. روش اول برای صادرات اقلامی است که قیمت جهانی دارند. این محصولات که شامل دوبخش پتروشیمی ها و فولاد هستند، در تعیین قیمت این کالاها گمرک به قیمت جهانی و کشورهای مقصد مراجعه می‌کند و کم‌اظهاری و بیش اظهاری تقریبا حذف می‌شود. اما روش دوم مربوط به اقلام صادراتی است که قیمت آنها در کشورها و مناطق مختلف در نوسان بوده و معمولا نرخ یکسانی برای آنها وجود ندارد. در این زمینه گمرک ایران یک ماده قانونی دارند که قیمت کالای صادراتی را براساس قیمت عمده‌فروشی محصولات در بازار داخل و هزینه حمل به مقاصد صادراتی محاسبه می‌کند. این اقلام که همانند کالا‌های کشاورزی، صنایع سبک مثل لوازم خانگی، فرش، موکت و کالا‌های دیگر هستند، مبنای قیمت گذاری آنها همان قیمت عمده‌فروشی است که روی آن حساب کرده و تقسیم بر نرخ ارز می‌کنند. اما مشکل روش دوم چیست؟ در این زمینه در شرایط فعلی مبنای قیمت ارز را نرخ نیما می‌گذارند، بنابراین اگر در گذشته قیمت عمده‌فروشی تقسیم بر چهارهزار تومان می‌شد، الان قیمت عمده‌فروشی تقسیم بر نرخ نیما می‌شود که دربرابر نرخ قبلی است. بنابراین قیمت پایه صادراتی نسبت به سال گذشته کمتر می‌شود که اولین نشانه آن کاهش ارزش کالا‌های صادراتی است. اما درمورد ادعای اینکه گمرک ایران سال‌های گذشته بیش اظهاری کرده، به‌نظر بنده حرف درستی نیست و نمی‌توان کم‌اظهاری فعلی را با این استدلال توجیه کرد. دلایلش هم اینکه وقتی صادرکننده تعهد ارزی می‌گذارد، طبیعی است سعی کند به هر دلیلی میزان ارز تعهدشده را کمتر اعلام کند.»

آمارهای فل‌های گمرک زبان‌بار است

سیدرضی حاجی‌آقامیری،عضوبخش بازرگانی اتاق تهران

سیدرضی حاجی‌آقامیری، درباره تناقض آماری صادرات غیرنفتی گفت: «برای این اتفاق می‌توان سه دلیل را اصلی ذکر کرد.

۱- نکته اول اینکه ممکن است در سال جاری کیفیت و مرغوبیت کالا‌های صادراتی پایین آمده و به عبارت بهتر اقلام ارزان تر صادر شده باشد.

۲- نکته دوم اینکه وقتی در تحریم هستیم هزینه انتقال ارز به داخل کشور زیاد است. برای مثال برخی اوقات صادرکننده ۲۰ تا ۲۵ درصد کل ارزش ارز صادراتی را هزینه انتقال آن به کشور می‌کند.

۲- دلیل سوم همان کم‌اظهاری یا زیاداظهاری است. در این زمینه ممکن است صادرکننده کمتر ارزش اقلام صادراتی را کمتر یا بیشتر از ارزش واقعی اظهار کرده باشد. همچنین ممکن است قیمت گمرک در سال‌های گذشته واقعی نباشد و با جدی شدن بازگشت ارزهای صادراتی واقعی‌تر شده باشد. این موضوع در سال‌های قبل واقعیت داشت و پس از ابلاغ دستورالعمل بازگشت ارز حاصل از صادرات نیز با طرح پیمان ارزی از سوی فعالان اقتصادی مورد اعتراض قرار گرفت. برای مثال اگر ۱۰ درصد قیمت کالا بیشتر از قیمت واقعی ارزیابی شود، صادرکننده باید پیمان ارزی را ۱۰ درصد بیشتر ثبت کند، ولی چون این قیمت واقعی نیست، در مقصد صادراتی ۱۰ درصد کمتر ارز دریافت می‌کند. لذا صادرکننده نمی‌تواند به‌میزانی که تعهد ارزی دارد، از برگرزداند.

بر این اساس بعد از ابلاغ دستورالعمل نحوه بازگشت ارز حاصل از صادرات، اغلب صادرکنندگان به وضعیت قبلی اعتراض کردند که همین امر موجب شد دولت قیمت‌ها را اصلاح کند. اینکه کدام فرض دلیل اصلی است را نمی‌توان ارزیابی دقیقی کرد. دلیل هم این است که ما جزئیات دقیق صادرات انواع اقلام را نداریم. متأسفانه معضلی که در حوزه تجارت خارجی داریم، این است که گمرک ایران آمار فل‌های می‌دهد. بنده همیشه معترض این رویکرد غلط گمرک بوده‌ام. یکی از موارد تاثیرگذار بر روند پژوهش و برنامه‌ریزی در زمینه تجارت خارجی، عدم تفکیک آمارهای حوزه‌های مختلف از سوی گمرک ایران است. بر این اساس اگر قرار است ما در تجارت خارجی و به‌ویژه در صادرات کالایی موفق عمل کنیم، لازم است گمرک ایران آمار را با جزئیات بیشتری منتشر کند تا بتوان استراتژی‌ها را اصلاح و تاکنیک‌ها را انتخاب کرد، چراکه وقتی ما داده‌های دقیق و با جزئیات بیشتر نداریم، در برنامه‌ریزی‌ها هم تصمیم‌گیری با آمار غلط و ناقص تحقق پیدا نخواهد کرد.»

اخبار بانکی

بانک صادرات اوراق گواهی سپرده ۱۸ درصدی عرضه می‌کند

بانک صادرات ایران از روز چهارشنبه، ۱۷ مهرماه ۹۸ اوراق گواهی سپرده الکترونیکی یک‌ساله با نرخ سود ۱۸ درصدی عرضه می‌کند. به گزارش روابطعمومی بانک صادرات ایران، این بانک از روز چهارشنبه ۱۷ مهرماه تا پایان روز دوشنبه، ۲۲ مهرماه ۹۸ اوراق گواهی سپرده الکترونیکی یک‌ساله از طریق سامانه یکپارچه مدیریت اوراق بهادار الکترونیکی (سبیم) منتشر می‌کند. این اوراق با نام و به‌صورت الکترونیکی در چارچوب دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های صادره از سوی بانک مرکزی با نرخ سود علی‌الحساب ۱۸ درصدی سالانه منتشر شده و سود آن در مقاطع ماهانه پرداخت می‌شود. مهلت فروش مقرر یک روز کاری از تاریخ ۱۷ مهرماه ۹۸ و مهلت فروش تدریجی آن پنج روز کاری از تاریخ ۱۷ تا ۲۲ ماه مهرماه ۹۸ است. نرخ بازخرید این اوراق قبل از سررسید در شعب بانک صادرات ایران با نرخ ۱۰ درصد سالانه صورت خواهد گرفت و در عین حال قابل نقل‌وانتقال به غیر است اما با توجه به با نام بودن اوراق، بازخرید آن صرفا توسط خریدار یا نماینده قانونی وی انجام می‌شود.

اقتصاد

به‌نفع مواد خام تغییر کرده باشد که با وزن بیشتر و ارزش کمتر هستند. سسومین فرضیه نیز که برخی فعالان اقتصادی آن را مطرح می‌کنند، کم‌اظهاری از سوی صادرکنندگان در شرایط فعلی و بیش اظهاری از سوی گمرک ایران در سال‌های قبل است. بر این اساس فعالان اقتصادی می‌گویند در سال‌های قبل که موضوع تعهدات ارزی همانند شیوه‌ی فعلی مطرح نبود، گمرک ایران برای بزرگ‌نشان دادن ارزش صادرات غیرنفتی، قیمت اقلام صادراتی را بیشتر اعلام می‌کرد و صادرکنندگان نیز با همین ترفند از مشوق‌های صادراتی برخوردار می‌شدند، اما از زمانی که بانک مرکزی ایران «دستورالعمل نحوه بازگشت ارز حاصل از صادرات» را در نیمه دوم سال ۹۷ ابلاغ کرده، صادرکنندگان گمرک را مجبور به اعلام نرخ‌های واقعی کرده‌اند که همین امر در کاهش ارزش اقلام صادراتی موثر بوده است. در کنار فعالان اقتصادی و صادرکنندگان، روسای

گمرک قیمت‌ها را ۳۰ درصد بالاتر می‌گفت!

مسعود خوانساری، نایب‌رئیس دوم اتاق بازرگانی ایران

خوانساری درمورد تناقض آماری در صادرات غیرنفتی نیمه اول سال ۹۷ به «فرهیختگان» گفت: «سال‌های گذشته به جهت اینکه بازگشت ارز حاصل از صادرات با این جدیت مطرح نبود، لذا روند قیمت گذاری در کمیسیون نرخ‌گذاری چندان الگوی منطقی نداشت و البته حساسیتی هم روی قیمت گذاری در گمرک نبود. لذا این موضوع مطرح بود برای اینکه آمار صادرات غیرنفتی مقداری بالاتر اعلام شود، گمرک ایران در قیمت گذاری کالا‌های صادراتی زیاده‌گویی می‌کرد. اما از نیمه دوم سسال ۹۷ که دستورالعمل نحوه بازگشت ارز حاصل از صادرات ابلاغ شد، با اعتراض فعالان و صادرکنندگان، رقم قیمت گذاری اقلام صادراتی دقیق‌تر و واقعی‌تر شد.» خوانساری ادامه داد: «بانک مرکزی هم قبول دارد قیمت‌های سال‌های گذشته ۳۰ درصد بالاتر در نظر گرفته شده اما قرار شد این موضوع را رسمی اعلام نکنند.» این عضو اتاق بازرگانی ایران اگرچه منکر کمی‌گویی از طرف صادرکنندگان است، اما می‌گوید در سسال‌های گذشته هزینه حمل کالا و هزینه انتقال پول به کشور کم بود که همین امر ممکن است در مقادیر ارز صادراتی تاثیر بگذارد.

۳ فرضیه درمورد تناقض آماری صادرات غیرنفتی

محمدحسین بر خوردار، عضو سابق اتاق بازرگانی

برخوردار معتقد است: «سه فرض در موضوع تناقض آماری صادرات غیرنفتی ایران مطرح است. فرض اول اینکه تحریم موجب شده صادرکنندگان نتوانند اقلام با ارزش افزوده و قیمت بالا را صادر کنند. در کنار آن، فرض دیگری که مکمل بخش اول است، تغییر ترکیب اقلام صادراتی به‌نفع اقلام خام است. این موضوع نیز باعث می‌شود با افزایش وزن اقلام صادراتی، ارزش اقلام همان‌قدر بالا نرود. فرض سوم نیز مربوط به کم‌اظهاری صادرکنندگان است. در این زمینه باید توجه داشت چون چرخه و فرآیند انتقال ارز حاصل از صادرات به کشور کمی سخت‌شده، ممکن است صادرکنندگان ارزش و قیمت اقلام را پایین‌تر بگویند تا در زمان بازگشت ارز دچار ضرر نشوند.»

کم‌اظهاری قابل کتمان نیست

ولی‌الله افخمی‌راد، رئیس اسبق سازمان توسعه تجارت

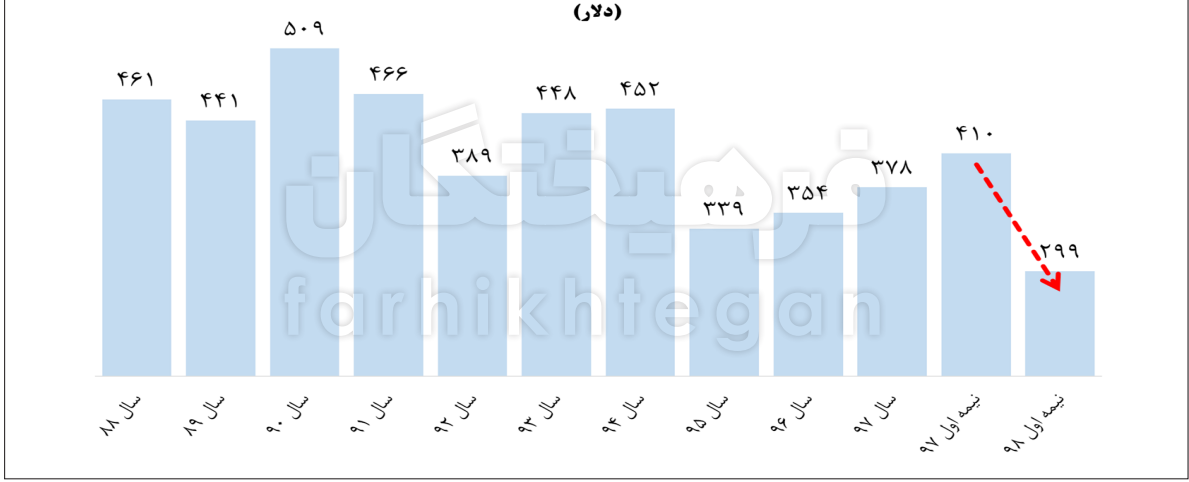
افخمی‌راد با این توضیح اینکه صادرکننده برای تعیین قیمت کالا‌های صادراتی خود باید به کمیسیون نرخ گذاری در گمرک مراجعه کنند که این کمیسیون مرکب از نمایندگان وزارت بازرگانی، مرکز توسعه صادرات (سازمان توسعه تجارت فعلی)، وزارت صنایع، گمرک ایران و بانک مرکزی است، می‌گوید: «در این کمیسیون یک حد بالا و یک حد پایین برای تعیین قیمت اقلام صادراتی وجود دارد که کمیسیون مربوطه سعی می‌کند یک قیمت میانه را برای نرخ گذاری انتخاب کند. اما در این فرآیند صادرکننده می‌تواند با استدلالی که از شرایط بازار‌های هدف دارد، در تعیین قیمت یا نرخ گذاری گمرک موثر عمل کند. برای مثال در سسال‌هایی که مشوق‌های وجود داشت یا صادراتی وجود داشت می‌توانست در قبال حجم اقلام صادراتی به مقدار قابل توجهی واردات داشته باشد، صادرکننده سعی می‌کرد قیمت اقلام صادراتی را همان حد بالا انتخاب کند تا میزان صادرات بیشتر به‌نظر برسد.

به‌نظر می‌رسد در شرایط فعلی که وضعیت برعکس شده، یعنی صادرکننده مجبور به بازگشت ارز حاصل از صادرات در سامانه نیماست، این امر می‌تواند موجب کم‌اظهاری از سوی صادرکننده شود، چراکه صادرکننده بخشی از کم‌اظهاری ارزی را می‌تواند در بازار به‌صورت آزاد به فروش برساند یا اینکه در سرمایه‌گذاری خارجی از آن بهره ببرد.

تاکید می‌کنم اگر دولت می‌خواهد به هر دلیلی کم‌اظهاری در ارز صادراتی رخ ندهد، باید برنامه‌ریزی‌هایی در زمینه بهبود شرایط انتقال ارز به کشور انجام دهد، چراکه ممکن است بخشی از دلیل کم‌اظهاری، افزایش هزینه‌های صادرکننده هنگام انتقال ارز به کشور رخ دهد. برای مثال دولت می‌تواند با یک برنامه‌ریزی منسجم و کنترل شده، صادرکنندگان را ترغیب به سرمایه‌گذاری در مناطق ویژه و مناطق آزاد تجاری کند که مزیت آن، واردات اقلام سرمایه‌ای و واسطه‌ای به‌جای انتقال فیزیکی ارز است. در این زمینه اگر برنامه‌ریزی دولت حساب‌شده بوده و موجب کاهش عرضه ارز در بازار نشود، علاوه‌بر کاهش کم‌اظهاری‌ها و حل بخشی از مشکل انتقال ارز صادراتی، خود زمینه اشتغال و فعالیت را فراهم می‌کند.»

قیمت هر تن کالای صادراتی ایران (غیرنفتی) طی سال‌های ۸۸ تا نیمه اول سال ۹۸

داده‌های آماری گمرک ایران طی دوره سال ۱۳۸۸ تا نیمه اول سال جاری نشان می‌دهد طی این ۱۱ سال، قیمت هر تن اقلام صادراتی ایران از ۴۶۱ دلار در سال ۸۸ به ۵۰۹ دلار در سال ۹۰، به ۳۸۹ دلار در سال ۹۲، به ۴۵۲ دلار در سال ۹۴، به ۳۵۴ دلار در سال ۹۶، به ۴۱۰ دلار در نیمه اول سال ۹۷، به ۳۷۸ دلار در کل سال ۹۷ و به ۲۹۹ دلار در نیمه اول سال ۹۸ رسیده است. به‌عبارت دیگر، قیمت اقلام صادرات غیرنفتی ایران در نیمه اول سال جاری حتی از قیمت سال ۱۳۸۸ نیز در هر تن ۱۶۲ دلار کمتر است. کم‌اظهاری قیمت اقلام صادراتی از سوی صادرکنندگان از دو منظر دارای اهمیت است. اولین نکته این است که اگر قیمت هر تن کالای صادراتی کشور در نیمه اول سال جاری را به

قیمت سال گذشته محاسبه کنیم، ارزش اقلام صادراتی ۷۰ میلیون تنی نیمه اول سال جاری با احتساب هر تن ۴۱۰ دلار به ۲۸ میلیارد و ۷۰۳ میلیون دلار می‌رسد که از رقم فعلی صادرات غیرنفتی اعلام‌شده از سوی گمرک ایران، ۷/۷ میلیارد دلار بیشتر است. اما نکته دوم در موضوع کم‌اظهاری، بخشنامه‌ای است که در اواخر آبان سال ۹۷ از سوی بانک مرکزی و تحت عنوان «دستورالعمل نحوه بازگشت ارز حاصل از صادرات» ابلاغ شد. طبق این بخشنامه، تمامی صادرکنندگان کالا و خدمات مکلف به ارائه تعهد بابت برگشت ارز حاصل از صادرات خود به چرخه اقتصادی کشور شدند. براساس این بخشنامه، هر صادرکننده موظف بود در ۹۰ درصد ارز حاصل از صادرات بیش از ۱۰ میلیون یورو را در «سامانه نیما» عرضه کند؛ موضوعی که به جهت اختلاف نرخ ارز سامانه نیما و بازار، سال گذشته به‌عنوان یکی از دلایل عدم برگشت بخشی ارز صادراتی شد و همچنین به نظر می‌رسد در سال جاری نیز یکی از دلایل کم‌اظهاری در قیمت اقلام صادراتی باشد.

تناقض ۸ میلیارد دلاری در صادرات

درمورد اینکه چرا با وجود افزایش ۲۲/۵ درصدی وزن اقلام صادراتی، ارزش این اقلام ۱۰/۵ درصد یا معادل نزدیک به ۲/۵ میلیارد دلار کاهش یافته، استدلال‌ها و فرضیه‌های مختلفی مطرح است. یکی از این استدلال‌ها، کم‌اظهاری قیمت اقلام صادراتی از سوی صادرکنندگان است. در این زمینه بررسی

گمرک قضاوت را سخت کرده است

یحیی آل اسحاق، عضو سابق اتاق بازرگانی ایران

به اعتقاد آل اسحاق، این تناقض آماری «ممکن است به جهت تغییر ترکیب کالا‌های صادراتی رخ داده باشد، به‌طوری که وزن مواد خام صادراتی که قیمت پایین‌تری نسبت به اقلام دارای ارزش افزوده بالا دارند، شاید در سال جاری افزایش قابل توجهی داشته است. با این حال از آنجا‌که گمرک ایران جزئیات تجارت خارجی را منتشر نمی‌کند، بازم قضاوت درمورد این موضوع سخت و پیچیده است.

ارزش، وزن و متوسط قیمت اقلام صادرات غیرنفتی ایران طی سال‌های ۸۸ تا نیمه اول سال ۹۸			
قیمت هر تن (دلار)	ارزش دلاری	وزن(تن)	عنوان / سال
۲۹۹	۲۰,۹۴۸,۰۰۰,۰۰۰	۷۰,۰۰۰,۹۰۰	۶ ماهه اول ۹۸
۴۱۰	۲۳,۴۱۹,۰۰۰,۰۰۰	۵۷,۱۵۲,۰۰۰	۶ ماهه اول ۹۷
۳۷۸	۴۴,۳۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۱۷,۲۲۸,۰۰۰	سال ۹۷
۳۵۴	۴۶,۹۸۲,۱۷۱,۰۲۱	۱۳۲,۸۸۱,۷۶۲	سال ۹۶
۳۳۹	۴۴,۰۴۱,۷۶۴,۵۶۵	۱۲۹,۸۹۲,۲۲۲	سال ۹۵
۴۵۲	۴۲,۴۲۸,۷۷۵,۰۰۹	۹۳,۹۰۶,۹۸۹	سال ۹۴
۴۴۸	۳۶,۵۵۵,۱۹۷,۸۹۰	۸۱,۶۳۴,۴۸۸	سال ۹۳
۳۸۹	۳۱,۵۵۲,۳۹۹,۴۷۴	۸۱,۱۰۰,۲۰۸	سال ۹۲
۴۶۶	۳۲,۵۶۷,۲۴۴,۱۶۸	۶۹,۹۳۵,۹۵۵	سال ۹۱
۵۰۹	۳۳,۸۱۸,۶۴۱,۲۰۳	۶۶,۴۲۸,۵۸۶	سال ۹۰
۴۴۱	۲۶,۵۵۰,۸۳۴,۶۷۵	۶۰,۱۹۷,۷۷۵	سال ۸۹
۴۶۱	۲۱,۸۹۱,۴۶۱,۶۴۱	۴۷,۵۰۱,۴۶۷	سال ۸۸

با اشاره به اینکه بازار کنونی هم با کاهش عرضه و هم با کاهش تقاضا روبه‌رو است و این موضوع فاز رکودی بازار را رقم زده است، گفت: «البته میزان کاهش تقاضای خرید در بازار مسکن به‌مراتب بیشتر از کاهش عرضه است و همین امر یکی از دلایل کاهش قیمت مسکن است.» وی با بیان اینکه تا پایان امسال بازار مسکن وارد دوره ثبات قیمتی خواهد شد، اظهار کرد: «در این صورت روند افت قیمت واقعی مسکن آغاز می‌شود؛ به این معنا که نوسان قیمت مسکن بسیار اندک خواهد بود و به صفر میل می‌کند و به تدریج تغییرات قیمت مسکن در مقایسه با تغییرات نرخ تورم فاصله معناداری خواهد یافت؛ فرآیندی که می‌توان از آن به‌عنوان کاهش قیمت واقعی مسکن یاد کرد.» اشکان معتقد است با توجه به فاصله قابل توجه بین سطح فعلی قیمت مسکن با قدرت خرید متقاضیان، احتمالاً دوره رکود، طولانی‌مدت خواهد بود. وی در این باره افزود: «خروج بازار از رکود مشروط به حرکت موثری از سوی دولت در حمایت از هر دو سمت عرضه و تقاضا خواهد بود.» به گفته وی، افزایش سقف تسهیلات خانه‌اولی‌ها مهم‌ترین حرکتی است که دولت می‌تواند برای جلوگیری از طولانی شدن رکود انجام دهد؛ هرچند بعید است این اتفاق در کوتاه‌مدت رخ دهد.

کنونی هم براساس همان الگوی سنتی قابل پیش‌بینی بود.» وی در عین حال معتقد است روند افت قیمت اسمی مسکن احتمالا دوام چندانی نخواهد داشت و ظرف ماه‌های باقی‌مانده تا پایان سال، این مرحله به پایان می‌رسد و بازار مسکن وارد دوره ثبات قیمتی می‌شود؛ دوره‌ای که به تعبیری ابعاد نوسان قیمتی در بازه یک‌درصد منفی یا یک‌درصد مثبت محدود می‌شود. اشکان با اشاره به اینکه افت قیمت مسکن به متقاضیان مسکن این سیگنال را ارسال کرده که نباید در خرید عجله کنند و می‌توانند با قدرت چانه‌زنی بالا در بازار به جست‌وجو بپردازند، یادآور شد: «مختصات بازار کنونی به‌گونه‌ای است کسانی که به دنبال کسب سود کوتاه‌مدت از معاملات خود هستند، به کلی بازار را ترک کرده‌اند، چراکه در کوتاه‌مدت نه‌تنها سودی عایدشان نمی‌شود، بلکه حتی با ادامه روند کاهش قیمت مسکن ممکن است زیان کنند. از طرفی تعداد متقاضیان سرمایه‌ای نیز در بازار انگشت‌شمار شده‌اند، چراکه آنها با کاهش شیب رشد قیمت مسکن از چند ماه قبل، بازارهای پرسود دیگری همچون بورس را برای سرمایه‌گذاری انتخاب و جایگزین بازار مسکن کرده‌اند. به این ترتیب اکنون عمده متقاضیان مسکن حاضر در بازار مسکن، متقاضیان مصرفی هستند.» این کارشناس بازار مسکن

افزایش سقف برداشت نقدی خودپردازهای بانک ملی در ایام اربعین

سقف برداشت نقدی روزانه خودپردازهای بانک ملی ایران در ایام اربعین حسینی افزایش یافت. به گزارش روابط عمومی بانک ملی ایران، به‌منظور خدمت‌رسانی مطلوب به زائران اربعین حسینی، سقف برداشت نقدی روزانه غیرشتابی از همه خودپردازهای بانک ملی ایران از ۱۶ تا ۳۰ مهرماه به پنج میلیون ریال افزایش یافت.

بازگشت ثبات قیمتی به بازار مسکن تا پایان سال

یک کارشناس بازار مسکن با اشاره به افت قیمت اسمی مسکن در طول دو ماه گذشته، پیش‌بینی کرد تا پایان سال جاری بازار مسکن وارد فاز ثبات قیمت اسمی می‌شود. علیرضا اشکان در گفت‌وگو با پایگاه خبری بانک مسکن (هیبنبا)، با اشاره به اینکه در ماه‌های مرداد و شهریور میانگین قیمت اسمی مسکن در معاملات مجموعا حدود ۶ درصد کاهش یافت، افزود: «در سیکل‌های گذشته رونق – رکود مسکن نیز با پایان یافتن رونق معاملات، شاهد افت قیمت مسکن بوده‌ایم و روند